

Mitut moodi kasulik kalebass

SVEN ARBET

Lopsaka kasvuga harilik pudelkõrvits ehk kalebass on kena pinnakatja, tema noori vilju võib süüa ja vanematest viljadest teha tarbeesemeid.

Harilik pudelkõrvits (*Lagenaria siceraria*) on dekoratiivseid vilju kasvatav kõrvitsaline, mille seemneid on nüüd ka pea igas aiapoes müügil. See põnev taim võiks huvi pakkuda eelkõige nupukale käsitöömeistrile, aga ta väärib senisest enamat rakendust ka köögis.

Pudelkõrvits on Aafrika–Aasia päritolu taim, mille perekonnas on seitse liiki. Tegu on väga vana kultuurtaimena, mida kasvatati juba 10 000–15 000 aastat tagasi. Muide, ka Ameerikas. Kuidas aga sattus ta teisele poole maakera, on seni veel mõistatus... Arvatakse, et ujus üle maailmamere – see ei ole ka imekspandav, sest seemned säilitavad oma idanevuse soolases merevees hulpides 220 päeva. See-ga võiks Ameerika avastajaks pida-da hoopis pudelkõrvitsat.

Kui lasta pudelkõrvitsal lõplikult valmida, siis viljaliha kuivab, muutub väga tihkeks, kõvaks ja täiesti veekindlaks. Aafrikas valmistatakse kalebassidest drenitorusid, kööginõusid, veekappasid, kulpe,

Heli Kuusk Saaremaalt kasvatab pudelkõrvitsaid pikal piirdeaial. Lopsakas taim sobib ülihästi vertikaalpindade katmiseks.

mänguasju, kalebassipudelites hoitakse piima ja säilitatakse õlut.

Tänu poorsele kestale säilib vesi pudelkõrvitsas jahedana suure kuumaga. Seemnetega kuivatatud vilja saab kasutada kõristina rituaalsetes toimingutes ja muusikariistana. Ameerika pärismaalased joovad oma kuulsat matejooki vaid kalebassist valmistatud joogitopsidest.

Taimed kasvatage ette

Eestis edeneb pudelkõrvits ka avamaal, kui taimed on ette kasvatatud. Esimesed pärislehed erinevad hilisematest, sellest ei mak-

sa segadusse sattuda. Kui tõusmed arenevad liiga aeglaselt, võib neile anda kaks korda 10päevase vahega kompleksväetist. Üle kahe korra ei maksa väetada.

Enne kasvukohale istutamist karastage taimi: algul asetage potid välja mõneks tunniks, seejärel kogu ööpäevaks. Karastamine aitab kergemini taluda ümberistutamist ja istikud juurduvad paremini.

Aias leidke pudelkõrvitsale päikesepaisteline tuulte eest varjatud koht, mis avaneks lõunasse. Arvukate kõrvalharude tõttu kasvab taim hoogsalt ka laiusesse, sellepärast istutage ta 1,5 m vahedega.

Et suurele ja lopsakale taimele kasvuajal toitu jätkuks, kaevake talle korralik istutusauk (lähimõõt 50–60 cm, sügavus 60 cm) ning täitke see kõdusõnniku või kompostiga.

Ise disainitud viljad

Soojalembene kalebass kasvab kõige paremini siis, kui õhusooja on 20–25°. Eesti kliimas edeneb ta seetõttu paremini küttega kasvuhoones.

Suve jooksul muutub taim aina lopsakamaks ja raskemaks ning vajab korralikku tuge. Paigutage 2–3 m tagant tugipostid ja tõmmake nende vahele 3–4 rida tugevat nõõri või traati. Soovitatav spaleeri kõrgus on 2 m. Hariilik pudelkõrvits

Noorena on kõik pudelkõrvitsad söödavad.